

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**Структурно-функціональні особливості прислівника в китайській мові на
матеріалі сучасної китайської прози**

Студентки групи Пкит 07-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми
Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша - китайська

Корчинської Софії Ігорівни

Науковий керівник:

к. ф. н., Щербаков Я.І.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

Вступ

I. ПРИСЛІВНИК В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	5
I.1. Визначення категорії прислівника. Загальна характеристика і класи.	5
I.2. Основна роль і граматичні особливості прислівника в китайській мові	10
Висновки	15
II. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВНИКА В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	16
II.1. Дослідження структурно-функціональних особливостей прислівника в китайській мові на матеріалах сучасної китайської прози	16
Висновки.....	26
Висновки.....	27
Анотація.....	30
Джерела.....	31
Список використаної літератури.....	33

ВСТУП

Важливим аспектом під час дослідження граматики є вивчення частин мови. Розуміння, як вони функціонують в реченні і яку відіграють роль, допомагають краще розуміти мовців-носіїв мови і полегшують подальшу комунікацію.

Морфологія китайської мови відрізняється від морфології звичних для нашого регіону мов, тому вивчення китайської мови може викликати складнощі у україномовного студента. Серед наявних частин мови, категорія прислівника в китайській мові викликає підвищений інтерес через його відмінність від прислівника в українській мові. Прислівник напряму впливає на вираження думки мовця і на сприйняття повідомлюваного. Тому розуміння структурних і функціональних особливостей прислівника в китайській мові і відображає **актуальність** даної курсової роботи.

Прислівник в китайській мові вказує на стан, ступінь, якість, образ дії та ін., саме тому його коректне вживання в мовленні допоможе краще порозумітися з носієм мови. Розглянуті в курсовій роботі джерела допоможуть отримати базове уявлення про прислівник як частину мови і полегшити розуміння його основного застосування в реченні, роль і специфіку.

Дослідженням прислівника в китайській мові займалися такі науковці, як Чжоу Шен'ян, Чжу Сяосін, Сін Фуї, Карпека Д., Лі Ч., Томпсон С. та інші.

Метою цього дослідження є дослідження структурно-функціональні особливості прислівника на прикладі сучасної китайської прози

Основні завдання курсової роботи:

- визначити поняття прислівника;
- розглянути загальну характеристику і класи прислівника в китайській мові;
- висвітлити основну роль і граматичні особливості прислівника;
- проаналізувати особливості застосування різних видів прислівників;
- окреслити основні місця вживання прислівників в реченні;
- з'ясувати особливості використання прислівникового і дієслівного суфіксів 得 і 地.

Об'єктом дослідження є категорія прислівника в сучасній китайській мові.

Предметом дослідження виступає структурно-функціональні особливості прислівника в китайській мові на матеріалі сучасної китайської прози.

Для проведення аналізу наведеного нижче матеріалу, застосовувались наступні **методи**: функціональний метод, спостереження і описовий метод, структурний метод, семантико-стилістичний метод.

Новизна проведеної роботи передбачає структурування наявної інформації про прислівник в межах його структурних і функціональних особливостей на основі сучасної китайської прози, що надасть змогу застосовувати ці матеріали під час занять з граматики китайської мови для викладачів і перекладачів. Що, в свою чергу, підкреслює практичну значимість отриманих результатів.

Курсова робота складається зі вступу, теоретичного розділу, практичного розділу, висновків і списку джерел. Загальний об'єм роботи - 38 сторінок.

I. ПРИСЛІВНИК В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

I.1. Визначення категорії прислівника. Загальна характеристика і класи.

Прислівник (副词 fùcí) - це незмінна частина мови, яка позначає ознаку дії, ознаку якості або ж ступінь ознаки. (Карпека, 2022, с. 89) Також, прислівник може вказувати на місце, час виконання дії або ж позначати відносну ознаку предмета. В залежності від того, що саме позначає прислівник, він може виконувати функцію різних членів речення. Так, наприклад, якщо прислівник вказує на ознаку дії, якості чи ступінь ознаки, він буде виконувати функцію обставини. У разі ж вказування на ознаку предмета, прислівник буде виступати означенням. Це напряду вказує на спорідненість прислівника і прикметника в китайській: прикметник, як і прислівники, також може займати позицію обставинних слів, що, в свою чергу, дає їм можливість пов'язуватися із дієсловом-присудком і займати позицію перед ними.

Але при цьому, між прислівником і прикметником наявні чіткі відмінності. Так, наприклад, подвоєння, яка притаманне прикметникам з метою експресивного посилення значення, не є властивим прислівникам, чи неспроможність великої кількості прислівників поєднуватися з прислівниками ступеня, чи зі словами, які вказують на кількісні зміни якісної ознаки. (Карпека, 2022, с. 89)

В китайській мові також існують групи слів, які а) поєднують в собі ознаки іменника і прислівник; б) відповідають займенникам.

Прислівникові іменники (限名词 xiànmíngcí) - група слів, яка поєднують в собі семантичні ознаки іменника і прислівника (або ж, слова, які обмежують час і дію (吕叔湘, 1982, с. 49)), основною функцією яких є вказання на час чи місце проведення дії чи прояву якості. Прислівникові іменники:

А) здатні виконувати функцію підмета, додатка або іменної частини складеного чи складного присудка. (Напр. 晚上我需要做作业。 **Wǎnshàng** wǒ xūyào zuò zuò yè - *Ввечері я маю зробити домашнє завдання.* - тут прислівник 晚上 виступає в якості обставини часу. Але у прикладі 晚上是一天我最喜欢的部分 **Wǎnshàng** shì yītiān wǒ

zuì xīhuān de bùfèn - *Вечір* - це моя найулюбленіша частина дня. - той самий прислівник виконує функцію підмета);

Б) прислівникові іменники, знаходячись в ролі означення, не можуть поєднуватися із прислівниками ступеню 很 hěn, 太 tài, 非常 fēicháng ті інші) і потребують наявності після себе службового слова 的 de, яка вказує на приналежність (напр. 昨天的作业我已经做完了 *Zuótiān de zuòyè wǒ yǐjīng zuò wánle* - *Вчорашнє домашнє завдання я вже доробив.*);

В) певна кількість прислівників (такі як 这 zhè - *цей*, 那 nà - *той*, 下 xià - *наступний*, 每 měi - *кожен*, 所有 suǒyǒu - *всі* та інші) можуть об'єднуватися зі службовими словами-класифікаторами і цифрами (напр. 下一个 xià yīgè - *наступний*, 这个苹果 zhège píngguǒ - *це яблуко*, 等一下 děng yīxià - *зачекай (трохи)*, 每一个 měi yīgè - *кожен*, 那个男生 nàgè nánshēng - *той учень*);

Г) дуже рідко, але деякі прислівникові іменники можуть поєднуватися з прийменниками, що є досить нетиповим використанням, але все ще можливе. Для таких випадків, прислівниковий іменник має встати в позицію одразу після підмета, а не перед ним.

Друга категорія, це *займенникові прислівники* (代副词 dàifùcí) - тобто прислівники, які виконують функцію займенника. Такі прислівники не називають обставини, а лише вказують на них чи утворюють питання, які будуть їх стосуватися (обставин) При цьому, займенникові прислівники будуть виконувати в реченні функцію обставини, чого не може зробити займенник як такий. Це вказує на те, що займенникові прислівники і займенники є зближеними, оскільки прислівники можуть мати займенникове значення, але вони не є тотожними поняттями, бо все-таки за синтаксичною функцією збігаються із прислівниками, а не займенниками.. Тим не менш, китаємовні дослідники вважають слова цієї категорії різновидом підкласів займенників, які виконують нетипові синтаксичні функції. (Sung, 1984, с. 245-249)

Займенникові прислівники умовно поділяють на шість розрядів (Strache, 2014, с. 199):

- вказівні (这里 Zhèlǐ, 这儿 zhè'er - *тут*, 那里 nàlǐ, 那儿 nàlǐ - *там*);

- означальні (这么 Zhème, 那么 nàme, 这样 zhèyàng - *так, таким чином*);
- питальні (哪里 Nǎlǐ, 哪儿 nǎ'ér - *де, 怎样 zěnyàng - як? Яким чином?*);
- неозначені
- відносні (怎么...怎么 Zěnmě... Zěnmě - *як... так...*);
- окличні (多么 Duōme - *як (же)! настільки (ж)!*);

В китайській мові виділяють три загальні класи прислівників: якісні прислівники, обставинні прислівники і прислівники ступеню.

Якісні прислівники застосовуються для опису якості дії, її характеристики. В групу таких прислівників можна внести 毅然 yìrán - *рішуче*, 渐渐 jiànjiàn - *поступово, крок за кроком*, 居然 jūrán - *неочікувано* і виступають в реченні у ролі обставини чи дієслівного присудка.

Обставинні прислівники здебільшого вказують на зовнішні фактори розвитку події, такі як час, місце і т.д, тобто - обставини, при яких відбувається подія. Такими можуть бути слова 经常 jīngcháng - *часто*, 突然 tūrán - *неочікувано*, 一起 yìqǐ - *разом*, 也 yě - *теж*, 还 hái - *також*, 又 yòu - *знову* та інші. Слова цієї категорії застосовуються із дієсловами і прикметниками.

Прислівники ступеню застосовуються з метою експресивного посилення значення і вказують на ступінь якості і інтенсивність дії. Серед таких прислівників часто можна зустріти такі слова, як 很 hěn - *дуже*, 非常 fēicháng - *дуже сильно*, 太 tài - *занадто*, 特别 tèbié - *особливо*, 极其 jíqí - *надзвичайно*, 十分 shífēn - *дуже* (досл. В десятикратному розмірі), 相当 xiāngdāng - *цілком, досить*, 挺 tǐng «*дуже, вельми, вкрай*» (Карпека, 2023, с. 74) та багато інших. Такі прислівники, зазвичай, найчастіше використовуються з прикметниками, але також вони можуть бути застосовані з деякими дієсловами (напр. 太感谢你了 Tàì gǎnxiè nǐle - *Дуже сильно дякую тобі!*)

Наявну класифікацію можна роздивитися більше детально, розділивши на *семантичні класи* (Yung, 2016, с. 336-352). Деякі виділяють сім категорій, деякі - вісім. Нижче ми наведемо всі наявні категорії:

- **прислівники часу** (时间副词 shíjiān fùcí). Ця категорія є однією з найширших через наявність великої кількості повних чи часткових синонімічних одиниць. До цієї категорії можна віднести 才 cái *щойно, лише, ледь*, 就 jiù *зараз же, негайно ж*, 从来 cónglái - *завжди*, 正在 zhèngzài - *саме зараз, в цей момент*, 总是 zǒngshì - *завжди, постійно, весь час*, 最后 zuìhòu, 终于 zhōngyú, 末了 mòliǎo - *нарешті, в кінцевому рахунку, врешті решт* і багато інших. До цієї категорії також потраплять слова по типу 常常 chángcháng - *часто, постійно*, 往往 wǎngwǎng - *часто, постійно, раз у раз*, 渐渐 jiànjiàn - *поступово, крок за кроком*. Особливістю цих слів є їх подвійна форма, яка, як ми вже згадували на початку курсової роботи, не притаманна прислівникам, бо це є ознакою прикметників, в даному випадку це не показник ад'єктивації прислівника (набуття ознак прикметника). Одинарна версія цих слів застосовується дуже рідко, частіше за все тільки у негативній формі із застосуванням негативної частки 不 (напр. 不常 bù cháng - *не часто*, а не 不常常 bù chángcháng)

- **обмежувальні прислівники** (范围副词 fànwéi fùcí). Прислівники цієї категорії вказують на наявні рамки, обмеження і узагальнення кількісного чи результативного значення. До таких прислівників входять: 一共 yīgòng - *всього, разом*, 凡是 fánshì - *“всі, хто...”*, 都 dōu - *все, всі*, 只 zhǐ *“тільки, лише”*, 总 zǒng - *врешті-решт*, та інші. При цьому, застосування узагальнювального прислівника 都 dōu - *все, всі* не обмежується тільки застосуванням його в реченні в первинному вигляді з узагальнювальним значенням. Він може об'єднуватися з дієсловами і сполучниками і створювати конструкції з новим значенням. Так, наприклад, можна згадати прості конструкції 一直都 yīzhí dōu - *завжди*, 连...都... lián... dōu... - *навіть... і то... і подібні*.

- **прислівники ступеню** (程度副词 chéngdù fùcí). За визначенням Роше, прислівники цієї категорії визначають ад'єктивний (той, що переймає ознаки прикметника) чи дієслівний присудок, додаток, означення, комплемент, а також підмет, виражений прикметником. (Roche, 2007, с. 88) Вони мають значення порівняння чи виражають ступінь якості чи інтенсивність дії. Серед таких згадаємо найпоширеніші 非常 fēicháng - *надзвичайно*, 很 hěn - *дуже*, 更 gèng - *більше, ще більше*,

比较 bǐjiào - *порівняно, відносно*, 太 tài - *надто, надмірно*, 最 zuì - *най-, найбільш*, та інші. При цьому, прислівник 很 hěn - *дуже* в деяких випадках може втрачати своє значення і виступати як компонент присудка. Для прикладу, ми не можемо сказати 他是帅 Tā shì shuài в значенні “*Він привабливий*”, оскільки дієслово 是 shì вимагає після себе наявність додатка, наприклад 他是帅的一个男人 Tā shì shuài de yīgè nánrén - *Він - привабливий чоловік*. Якщо ми хочемо зберегти оригінальний сенс і не обтяжувати речення додатковими членами речення, дієслово 是 shì ми замінюємо на 很 hěn, який в даному випадку виконає роль дієслова і, якщо речення не є емоційно забарвленим, втратить своє оригінальне значення “*дуже*”. Проте, в разі, якщо мовець емоційно виділяє це слово, роблячи на ньому наголос (особливо в негативній формі з додаванням заперечної частки 不 bù), значення збережеться (напр. 他不很帅 Tā bù hěn shuài - *Він не дуже (то й) привабливий*).

- **прислівники повтору**. Прислівники даного класу можуть вказувати не тільки на повтор дії, як такої, але і не додаткові події чи акцентуацію особистих вподобань мовця. Дана категорія допомагає емоційно виділяти певні компоненти речення і здебільшого підкреслює нейтральність, невдоволеність чи роздратованість мовця. Серед найбільш поширених прислівників повтору можемо назвати 也 yě - *теж, також*, 还 hái - *ще, все ще*; 再 zài - *знову, ще раз* і 又 yòu *знову, повторно*. При цьому, 也 yě і 还 hái вказують на вподобання чи додаткову потребу у виконанні якоїсь дії (напр. 我也喜欢喝茶 Wǒ yě xǐhuān hē chá - *Мені теж подобається пити чай*, чи 我还需要帮妈妈 Wǒ hái xūyào bāng māma - *Мені ще необхідно допомогти мамі*), а 再 zài і 又 yòu акцентують увагу на повторюваності дії чи на невдоволенні мовця тим, що відбувається (напр. 再说一遍 Zàishuō yībiàn - *Повтори знову/ще раз*, 欢迎下次再来! Huānyíng xià cì zàilái! - *Приходьте ще!*, 你又来了 Nǐ yòu lái le - *Знову ти прийшов*, 天又下雪了 Tiān yòu xià xuě le - *Знову пішов сніг*)

- **прислівники ствердження чи заперечення** (否定副词 Fǒudìng fùcí). Прислівники цієї групи буквально підтверджують або спростовують дію, яка згадується. Ці прислівники зазвичай використовуються перед дієсловами,

модальними дієсловами і прикметниками. Серед них: 一定 yīdìng - *неодмінно, обов'язково* і інші похідні від нього прислівники (напр. 肯定 kěndìng - *безсумнівно, безумовно*), 绝对 juéduì - *абсолютно*. Також, знайомі усім заперечні часточки 不 і 没, з граматичної точки зору, теж є заперечними прислівниками, але вони мають свої особливості застосування: 不 заперечує дію, ознаку або обставину, як такі, а 没 заперечує статус завершеності дії. Обидві ці заперечення тісно пов'язані із часовими рамками і специфікою застосування додаткових маркерів процесу виконання дії і її завершеності.

- **прислівники стану** (状态副词 Zhuàngtài fùcí). Чжоу Шен'ян в своєму дослідженні стверджує, що прислівники стану одночасно виконують декілька функцій, через що можуть виступати як модальні прислівники, так і вказувати на повторення, безперервність, уявлення певного стану чи образу дії (тобто, повторювати деякі функції вже вище зазначених класів (周生亚, 2018, с. 402-403). Карпека Д. лише зазначає, що прислівники стану визначають дієслівний присудок шляхом оцінної характеристики (Карпека, 2019, с. 77-81). До цієї категорії він відносить слова по типу 互相 hùxiāng - *взаємно, обопільно*, 决然 juérán - *рішуче, твердо, неодмінно*, 悄然 qiǎorán - *тихо, безмовно*.

- **модальні прислівники** (语气副词 Yǔqì fùcí). Модальні прислівники - це слова, які ставляться перед присудком і мають функцію вираження модальності. Вони вказують на імовірність дії, можливість її здійснення, а також заперечувати чи стверджувати наявність дії, її стану чи якості. Також, вони можуть виконувати функцію підкреслення станів або дій. До таких прислівників можна віднести 一定 yīdìng, 肯定 kěndìng, 铁定 tiědìng - *швидше за все, напевно, безперечно*, 难道 nándào - *невже? Хіба?*, 其实 qíshí - *насправді ж*, 实在 shízài - *дійсно, насправді*, 原来 yuánlái - *насправді-то*, 大概 dàgài, 左右 zuǒyòu - *в цілому, приблизно* і багато інших.

- **сполучникові прислівники** (连接副词 Liánjiē fùcí) (“不” 和 “没”, 404). Це слова, які часто стоять перед присудком і виконують поєднувальну функцію: можуть виражати сурядний зв'язок (既 jì - *а після, відразу*), єднальний зв'язок (乃 nǎi - *і тоді*,

i тому, i...i...), прогресуючий зв'язок (越...越... уіè...уіè... чим...тим...), компромісний зв'язок (况kuàng - до того ж, хіба не, порівняно із)

I.2. Основна роль і граматичні особливості прислівника в китайській мові

Прислівник в першу чергу слугує дієсловом або ж модифікатором речення, при цьому він не впливає на завершеність речення. Найчастіше прислівник можна спостерігати у позиції між підметом і присудком, деякі можуть розпочинати речення, а деякі - стояти в позиції після присудка (при цьому прислівників подібного плану не багато).

На підкатегоризацію прислівника впливає функція, яку він виконує в реченні: прислівник ступеню, місця, образу дії, часу, модальності, кількості, оцінки і тд. Іноді, прислівники можуть мати більше ніж один семантичний компонент (напр. 何时 *héshí* - коли? (компонент часу + питання), або 甬 *béng* - не потрібно (модальне слово + заперечення) і т.д). При цьому, один прислівник може бути віднесений тільки до однієї семантичної підкатегорії, а інші його семантичні функції позначаються як особливості.(Chu, 2017, с. 201)

Прислівники в китайській мові поділяються на перехідні і неперехідні (Thompson, 1989). Так, наприклад, прислівник часу 今天 *jīntiān* - сьогодні є перехідним прислівником (тобто, його положення в реченні може змінюватись в залежності від цілі, яку ми хочемо підкреслити), а прислівник 已经 *yǐjīng* - вже є неперехідним (оскільки його положення в реченні є фіксованим, при зміні якого носій мови може не зрозуміти те, що мовець хоче донести, бо таке вживання слова не є коректним і звичним для них). Розглянемо приклади:

1. А) 他今天走了 *tā jīntiān zǒule* - Він сьогодні пішов.

Б) 今天他走了 *jīntiān tā zǒule* - Сьогодні він пішов.

На цьому прикладі продемонстровано, що прислівник 今天 може змінювати своє місце в реченні. Знаходячись після підмета, прислівник підкреслює обставину часу, тобто коли саме була виконана та чи інша дія. Виставляючи його на початок

речення, сам по собі час вже не грає важливу роль і може бути опущеним, замість цього смислове виділення відбувається із подією, яка описується в реченні.

З іншого боку неперехідний прислівник

2. А) 他已经走了 Tā yǐjīng zǒule - Він вже пішов.

Б) 已经他走了 Yǐjīng tā zǒule - Вже він пішов.

В китайській мові як і в українській, прислівник часу 已经 - *вже* може бути використаний тільки в одній конкретній позиції - перед дієсловом, на час виконання якого він і вказує. Варіант 2-Б є некоректним з граматичної точки зору.

Подібне відбувається і з прислівниками способу дії. Так, наприклад, на перший погляд схожі прислівники 大声 dàshēng - *голосно* і 悄悄地 qiāoqiāo de - *тихо* теж займають місце в реченні за різним принципом: 大声 є перехідним прислівником, тоді як 悄悄地 є неперехідним.

3. А) 他总是很大声跟别人讲话 Tā zǒng shì hěn dàshēng gēn biérén jiǎnghuà - *Він завжди дуже голосно розмовляє з іншими.*

Б) 他总是跟别人讲话很大声 Tā zǒng shì gēn biérén jiǎnghuà hěn dàshēng - *Він завжди розмовляє з іншими дуже голосно.*

4. А) 他总是悄悄地跟别人讲话 Tā zǒng shì qiāoqiāo de gēn biérén jiǎnghuà - *Він завжди дуже тихо розмовляє з іншими.*

Б) 他总是跟别人讲话悄悄地 Tā zǒng shì gēn biérén jiǎnghuà qiāoqiāo de - *Він завжди розмовляє з іншими дуже тихо.* - Так сказати не можна.

І 大声, і 悄悄地 є прислівниками одного типу, проте мають суттєву різницю у своєму створенні і застосуванні як обставини ступеню в реченні. Перша різниця полягає в тому, що прислівник способу дії 大声 поєднується із прислівником ступеню 很 hěn - *дуже*, що є звичним комбінуванням для прислівників і прикметників. Проте, прикметник 悄 qiāo - *тихий* спершу подвоюється, утворюючи форму 悄悄, а потім комбінується із дієслівним суфіксом 地 de, перетворюючись таким чином на прислівник, фіксоване положення якого завжди буде перед дієсловом, стан якого він позначає. При цьому, якщо ми хочемо створити прислівник за допомогою дієслівного

суфіксу 地, перед ним має бути застосовано слово у щонайменше двокомпонентній формі. Це означає, що якщо з самого початку ми маємо слово, яке складається хоча б з двох складів (напр. 高兴 gāoxìng - *радісний*), із додаванням суфіксу 地 його вигляд не зміниться (напр. 高兴地 gāoxìng de - *радісно*). Проте, якщо слово буде однокомпонентним (напр. 快 kuài - *швидкий*), перш ніж створити з нього прислівник образу дії з додаванням дієслівного суфіксу, його має бути подвоєно (напр. 快地 kuàikuài de - *швидко*). Оскільки прислівники такого типу, створені суфіксальним способом, чітко прив'язані до положення перед дієсловом, вони не можуть знаходитись в кінці речення після всіх інших його членів. (Larson, 2018, с. 2)

Кількісні прислівники в свою чергу не модифікують дієслово чи речення, замість чого пов'язані із іменниковим сполученням. Вони все ще можуть займати типову позицію для прислівника - меж підметом і присудком, - але не обов'язково біля іменникового сполучення, яке вони модифікують. Кількісні прислівники не конкретизують кількість іменникового сполучення, проте виконують наступні функції: 1) оцінка кількості (напр. 恰好三個人 qiàhǎo sān gèrén - *рівно три людини*); 2) визначення ступеню виконаної дії (напр. 他们都走了 Tāmen dōu zǒule - *вони всі пішли*).

Звертаючись до підкатегорії модальних прислівників, ми говоримо про ідентифікацію ставлення “мовця” або ж його точки зору з приводу події, яка відбувається. Модальні дієслова розглядають ціле речення як аргумент і їх можна умовно поділити на три типи: необхідність виконання дії, вірогідність виконання дії і можливість її виконання (напр. Слова 一定 yīdìng - *повинно* (статися таким чи іншим чином), 必須 bìxū - *обов'язково, необхідно*, 可以 kěyǐ - *можливо, можна*). Модальні прислівники доволі зрозумілі в своїй синтаксичній поведінці - їх положення в реченні, порядок слів у поєднанні з іншими словами, компоненти в контексті.

Цікавим є застосування модальних прислівників в конструкції V不(M)V, що є розповсюдженим дієслівним сполученням із комплементом можливості виконання дії (напр. 难道你觉得我这样做不应该吗? Nándào nǐ juéde wǒ zhèyàng zuò bù yìng gāi ma? - *Невже ти думаєш, що ось так мені робити не потрібно?*) В звичайному реченні

ми б склали його компоненти наступним чином S+(不)MV+V+Adv, проте в згаданому прикладі ми маємо реверсивний порядок компонентів, а саме S+Adv+V+ (不)MV, створений для виділення прислівника образу дії 这样.

Прислівник оцінки дещо схожий на модальний прислівник. Він теж відтворює точку зору мовця відповідно до події, проте якщо модальні прислівники спрямовані на “спекулювання” щодо події і можливості її виконання, прислівник оцінки надає саме оцінку реальної події. Такі прислівники можуть бути умовно поділені на дві категорії: а) прислівники загальної оцінки ситуації (напр. 居然 jūrán - всупереч очікуванню); б) виступати в якості дієслівного модифікатора із значенням оцінки в конструкції V-起来 - як (напр. 看起来 kànqǐlai - *виглядає як*).

В список заперечних прислівників входить обмежена кількість слів, серед яких 不 bù - не, 没 méi - не, 没有 méiyǒu - не, 未 wèi - не.

Прислівники часу є найбільшою категорією через різноманітність слів і засобів зображення часу і часових рамок. Прислівники цієї категорії можуть вставати як в класичну позицію між підметом і присудком, так і розпочинати речення. Цю категорію можна умовно розділити на наступні підкатегорії:

- Вираження інтервалу (напр. 从小 cóngxǎo - *з дитинства*, 累世 lěishì - *із століття в століття*)
- Вираження частоти (напр. 常常 chángcháng - *часто*, 有时 yǒushí - *час від часу*)
- Вираження тимчасовості (напр. 始终 shǐzhōng - *від початку до кінця*, 暫且 zànqiě - *поки що*)
- Вираження негайності (напр. 马上 mǎshàng - *негайно*, 等一会 děng yīhuì - *за хвилинку*)
- Вираження несподіваності (напр. 突然 tūrán - *несподівано*)

Прислівники ступеню можуть визначати ступінь прикметника, дієслова чи іншого прислівника, займаючи чітку позицію одразу перед словами, які вони посилюють. Серед них вже знайомі нам 很 hěn - *дуже*, 非常 fēicháng - *дуже сильно*, 十分 shífēn - *дуже* (досл. *В десятикратному розмірі*) та інші. При цьому, для

однокомпонентних прислівників, застосування прислівників цієї категорії вимагає зайняти положення після дієслова із дієслівним суфіксом 得, тобто формула такого речення має бути наступною - V+ 得+(很)Adv (напр. 跑得很快 Pǎo dé hěn kuài - бігати швидко, 洗得干淨 Xǐ dé gānjìng - вимити дочиста).

Коли ми хочемо вказати місце, де відбувається подія, ми можемо застосувати прислівник місця у формі прийменникового словосполучення. До таких можемо віднести 处处 chùchù - *усюди*, 當眾 dāngzhòng - *на публіці*, 沿街 yánjiē - *впродовж вулиці* і багато інших.

Висновки до Розділу I

Прислівники відіграють важливу роль в китайській мові. Вони впливають на розуміння речення, доповнюють його додатковим значенням, яке має вагомий вплив на сприйняття описаних подій.

Завдяки аналізу наукових робіт вітчизняних і іноземних дослідників, ми надали визначення поняттю прислівника, розглянули його класифікації, визначили його роль і граматичні особливості застосування в межах китайської мови.

Прислівники є незмінною частиною мовою і можуть виконувати роль деяких інших частин мови (напр. Іменника чи займенника). Прислівники бувають перехідними і неперехідними, тобто, залежно від властивостей слова, прислівник буде займати позицію першого слова в реченні, займати місце між іменником і дієсловом, або завершувати речення. При цьому, зайняте положення в реченні залежить від категорії, до якої належить прислівник, методу його створення і функцій, які цей прислівник буде виконувати.

Питання категоризації прислівників в китайській мові все ще є суперечливою темою для лінгвістів, оскільки деякі прислівники можуть відноситись до різних категорій через наявність в них різних семантичних і синтаксичних аспектів.

Цікавим є метод створення прислівників, для яких необхідне застосування прислівників ступеню 很, суфіксів 地 або 得 для утворення прислівників способу дії (що схоже до англійського суфіксу *-ly*: quiet > quietly). Такий метод є досить

поширеним для цих двох категорій і застосовувати подібні конструкції треба чітко розуміючи особливості їх утворення.

II. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВНИКА В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

II.1. Дослідження структурно-функціональних особливостей прислівника в китайській мові на матеріалах сучасної китайської прози

В попередньому розділі ми розглянули теоретичні засади прислівника як частини мови і обставини різних категорій як члену речення. В цьому розділі ми на практиці дослідимо поведінку і структурні особливості прислівника в сучасній китайській прозі. За основу для дослідження був взятий перший розділ книжки “大明不革命” Dàmíng bù gé mìng - *Династія Мін не була революційною*, повний текст якого згаданий в Додатку 1. Для зручності, усі речення тексту були пронумеровані.

Перші прислівники зустрічають нас на початку тексту в реченнях 3 і 4: “大明皇帝朱仲林的第二任皇后，在这天上午顺利诞下了一个皇子。朱仲林已经年过五十，这是老来又得子，心情很不错，亲自给儿子取名为朱简烜。” В цих реченнях одразу можна виділити прислівники часу, способу дії і прислівниковий вираз.

Прислівники часу і способу дії є досить розповсюдженими прислівниками, що пов'язане із різноманіттям синонімічних чи близьких за значенням слів, їх комбінацій і функцій їх застосування. Так, наприклад, прислівник часу 已经 yǐjīng - *вже* займає класичну позицію між іменником і дієсловом, модифікуючи собою саме дієслово, яке йде за ним, а саме 过 guò - *проходити, минати*. При цьому, в реченнях із застосуванням 已经 підмет може бути перенесеним в кінець речення, що в свою чергу підкреслить саме час, в який відбулася подія. При цьому 已经 буде так само передувати присудку (напр. 已经到冬天了 Yǐjīng dào dōngtiānle - *Вже зима і зима已经到了 Dōngtiān yǐjīng dào le* - *Зима (вже) прийшла*).

Прислівники способу дії - 顺利 shùnlì - *успішно, вдало* і 亲自 qīnzì - *самостійно, власноруч* модифікують дієслова, які стоять після них і підкреслюють те, ким ця дія була виконана, що в обох випадках виражається іменниковою словосполучкою чи іменем, вказаних на початку цих речень.

Варто звернути увагу, що в цьому тексті доволі часто згадується прислівник часу у вигляді прислівникового виразу. Так, наприклад, з самого початку тексту автор вказує точку в часі, коли відбувається подія, яка далі описана в реченнях першого блоку: речення 1) 大明咸宁二十四年正月十七, 欧洲格里历1770年2月12日 - *Сімнадцятий день першого місяця 24-го року правління Сяньніна династії Мін, 12 лютого 1770 року за григоріанським календарем.*; речення 3) 大明皇帝朱仲林的第二任皇后, 在这天上午顺利诞下了一个皇子 - *Сьогодні зранку друга імператриця імператора династії Мін - Чжу Чжунлінь - успішно народила принца.* Перше речення повністю складається із прислівникового виразу, яке вказує на час усіма своїми складовими, при цьому не потребує наявності додаткових граматичних основ. Наявність граматичних основ в подібному реченні ніяк не буде залежати від встановленого таким чином прислівника часу, тому спокійно може бути відокремлене в окреме самостійне речення.

Прислівник часу із третього речення так само виражений через прислівниковий вираз і, незалежно від того, що він знаходиться всередині речення, ніяк не модифікує інші його члени, а просто надає додаткову інформацію. Цікаво, що зазвичай прислівники часу розпочинають речення або окрему думку всередині речення, тобто технічно є його перехідним компонентом. На перший погляд, в цьому прикладі прислівниковий вираз часу прив'язаний до другої частини речення, який ще й додатково відокремлений розділовим знаком, проте якщо придивитися уважніше, то перша частина речення є довгою іменниковою сполукою, яка демонструє нам особу, яка і виконує дію (в наявному випадку він складається із імені і титулу). Прислівники часу, знову ж таки, можуть займати позицію між іменником (який в цьому реченні виражений за допомогою іменникового сполучення) і дієсловом, розпочинати речення або бути опущеним без втрати загального сенсу. Від зміни його положення зміниться тільки інформація, яку ми, власне, хочемо підкреслити. Таким чином, матимемо наступні варіанти:

1) 大明皇帝朱仲林的第二任皇后, 在这天上午顺利诞下了一个皇子 -

підкреслюємо виконавця дії;

2) 在这天上午, 大明皇帝朱仲林的第二任皇后顺利诞下了一个皇子 -

підкреслюємо час події;

3) 大明皇帝朱仲林的第二任皇后顺利诞下了一个皇子 - підкреслюємо саму дію і її результат.

Цей прислівниковий вираз часу (在这天上午) в свою чергу складається з дієслівного прийменника 在 zài - в, який вказує в який саме період відбувається подальша дія, і, власне, прислівникового словосполучення із підкресленням інтервалу часу - 这天上午 zhè tiān shàng wǔ - зранку того дня. Оскільки, в самому першому реченні тексту вже була вказана конкретна дата, ця часова інформація може бути опущена. Наявність цього виразу лише конкретизує вже названий раніше час.

Прислівники часу також можуть утворювати конструкції, які складаються за подібним принципом - (在)/(经过)/... + дія/часовий проміжок + 后/以后/之后/... . Така конструкція підкреслює, що подальша інформація, згадана в реченні, має місце по проходженню певного періоду часу або ж після виконання якоїсь дії. Гарними прикладами подібних конструкцій в нашому тексті є:

1. 短短几日之后 Duǎn duǎn jǐ rì zhīhòu - всього за кілька днів - прислівниковий вираз із підкресленням інтервалу часу, складений із наступних елементів: 1) 短短+числівник+іменник - прислівниковий вираз, який підкреслює часовий проміжок; 2) 之后 zhīhòu - після, потім;
2. 等到出生七天后 Děngdào chūshēng qītiān hòu - зачекавши сім днів після народження - дієприслівниковий зворот, який складається із результативного дієслова 等到 děngdào - дочекатися і прислівникового словосполучення, який складається із періоду часу 出生七天 Chūshēng qītiān - сім днів від народження і прислівника часу 后 hòu - після;

Ідентичну побудову мають і конструкції зі значенням послідовності, де одна дія передує іншій. Напр. 朱简烜在出生之前 Zhūjiǎn xuǎn zài chūshēng zhīqián - до народження Чжу Цзяньсюаня.

Окрім конструкцій, на послідовність, одночасність чи регулярність подій в реченнях впливають слова 然后 ránhòu - *потім, після*, 就 jiù - *ось-ось, одразу ж*, 同时 tóngshí - *в той самий час, одночасно із тим*, 才 cái - *тільки що*. Наприклад:

113. 然后开始在父母面前... - *Потім перед батьками почав...*

104. 然后每天尝试主动控制手脚... - *Потім щодня старався активно контролювати руки і ноги...*

13. 同时在他的眼神之中... - *В той же час в його очах...*

93. 同时也在慢慢的调整心态 - *В той же час я неспішно коригую свій менталітет;*

17. 朱简烜在出生之前就已经有了自己的意识 - *Чжу Цзяньсюань вже мав власну свідомість ще до народження;*

98. 出生七天之后才能够睁开眼睛 - *Тільки після 7 днів від народження зміг повністю відкрити очі.*

Прислівники часу, які вказують на послідовність подій (напр. 然后), будуть встановлені на початку граматичної основи і вказувати тільки на логічну зміну однієї дії на іншу. При цьому, попередня дія може бути відокремлена в окреме незалежне речення, тому часто 然后 можна побачити на початку речення. 同时 має подібне застосування, проте є більш прив'язаним до дієслова, займає чітку позицію перед ним і вказує на одночасність якихось явищ, чітко підкреслюючи це значення.

Значення 就 і 才 при перекладі часто опускається, проте граматично воно вказує на тільки що виконану дію або застосовується для емоційного підкреслення того, що слідує після цієї часточки.

Слідом за прислівниками часу за частотою використання йдуть прислівники місця. Вони в свою чергу поділяються на чітке вказання місця (конструкція 在+地方+(上/下/后/前...(面))) і займенникові прислівники місця (слова 这, 那 і інші).

60. 在十万大山对面 - *Навпроти гори Шиванда*

101. 在皇宫的内院里面 - *У внутрішньому дворику*

113. 然后开始在父母面前 - *Потім почати у батьків на очах (досл. перед очима)*

Склад китайського речення завжди є логічним і послідовним (окрім випадків написання текстів на літературній мові Вень'янь, яка наразі вже є застарілою, тим не менш навмисне зміна положення слів чи частин речення застосовувалися для емоційного і логічного виділення окремих частин). Китайське речення завжди будується за логікою від більшого до меншого, від загального до конкретного. Наслідуючи таку логіку, прислівники (або прислівникові вирази і конструкції) часу і місця зазвичай розташовуються на початку речення чи частин із окремою граматичною основою, що спочатку надає читачеві чи слухачеві уявлення про обставини події, а після і про саму подію. Їх можна розташовувати перед чи після підмета, на початку залежної частини складнопідрядного речення.

Для вказання місця чи часу не завжди є важливим вживання прийменників, проте обов'язковим буде присутність дієслова-прийменника 在. Таким чином, можемо назвати прислівникові вислови, створені таким чином, перехідними. Тим не менш, якщо окрім них ми хочемо застосувати інші граматичні конструкції, ми маємо помістити ці прислівники в їх середину:

5. 在这天上午 - зранку того дня (досл. В той день зранку)

36. 大明在这些地方有驻军 - Династія Мін мала армію в тих місцях

45. 在短暂的十几年 - Протягом кількох десятиліть (досл. В період довжиною в кілька десятиліть)

60. 但是在陆地上看 - Але дивлячись з суші...

Прислівники способу дії завжди пов'язані із дієсловом, характеристику якому вони і надають. Такі прислівники розміщуються перед дієсловом, яке модифікують, або після нього і можуть бути застосовані у 3 варіантах - з прислівниковим суфіксом 地, дієслівним суфіксом 得 або без суфіксів. В залежності від суфікса, який використовується, прислівник буде займати місце перед чи після дієслова. Відповідно до цілі, яку ми наслідуюмо, ми будемо застосовувати той чи інший варіант, зміниться тільки інформація, яку ми хочемо підкреслити - саму дію чи спосіб її виконання.

Якщо ми застосовуємо прислівниковий суфікс 地, прислівник буде використаний перед дієсловом і логічно підкреслить саме виконання дії, а не її спосіб.

Використання дієслівного суфіксу 得 навпаки перенесе прислівник на позицію після дієслова. При цьому, сам прислівник може бути відокремлений від дієслова додатком і бути застосованим разом із прислівником ступеню 很, значення якого одночасно з тим може бути опущене. В нашому тексті не зустрілося подібного використання прислівника способу дії, тому з принципами застосування цих конструкцій розберемося на окремих прикладах:

А) 慢慢说 - *говори повільніше*

Б) 慢慢地说 - *повільно говорити*

В) 说得很慢 - *говорити (дуже) повільно*

Г) 说得慢(一点儿) - *говори трошки повільніше*

Д) 说(得)不快不慢 - *говорити не швидко і не повільно (говорити в звичайному темпі)*

Розглянемо різницю в застосуванні прислівників способу дії на наведених прикладах. По-перше, односкладні прислівники, займаючи місце перед дієсловом, яке вони модифікують, повинні бути подвоєні або йти в парі із прислівником ступеню - 很, 太, 非常 і тд. По-друге, в деяких випадках, подвоєння односкладного прислівника може сприйматися як прислівник ступеню, а не способу дії. Так, наприклад, в прикладі А, вираз 慢慢说 màn màn shuō має значення не “*говорити повільно*”, а “*говорити повільніше*”. Це притаманно сталим виразам-побажанням. До таких можна віднести 慢慢吃 - *смачного!/насолоджуйтеся їжею* (досл. Їж повільніше), 慢慢走 màn màn zǒu - *усього найкращого!* (досл. Йди повільніше) і інші. Для таких виразів ми не використовуємо прислівниковий суфікс 地, оскільки тут ми не говоримо про спосіб дії як такий. В разі, коли ми хочемо акцентувати увагу на способі дії, ми будемо застосовувати прислівниковий суфікс 地, як в прикладі Б.

Дієслівний суфікс 得 передбачає акцентуацію самої події і перенесення прислівника способу дії на місце після дієслова. В такому випадку, односкладні прислівники не потребують подвоєння, проте замість цього найчастіше будуть йти в

парі із прислівниками ступеню, які можуть бути вписані перед чи після самого прислівника (приклади В і Г).

Окрім цього, дієслівний суфікс може бути опущений із чотирикомпонентними конструкціями зі значенням прислівника. Зазвичай, це конструкції заперечення або навпаки одночасності якостей (приклад Д).

Прислівники ступеню є найлегшими у використанні. Вони можуть бути об'єднані із прислівниками способу дії, прислівниками можливості дії, іншими прислівниками ступеню і прикметниками для посилення їх значення. Розглянемо приклади з тексту:

6. 心情**很**不错 - непогане (досить хороше) самопочуття

52. 开始探索大洋的时候比大明困难**很多** - Це було набагато складніше, ніж за часів династії Мін, коли ми почали досліджувати океан.

89. **很难**进行深入的思考 - Важко мислити глибоко

11. 他会**非常**认真的观察周围的人 - Він буде дуже уважно спостерігати за оточуючими людьми.

74. 本来觉得这件事情应该不算**太过**困难 - Спочатку я думав, що ця справа не буде надто складною.

68. **最**想做的事情就是带领大明进入大航海时代 - Найбільше я хочу привести династію Мін в епоху Великих географічних відкриттів.

74. 还是**比较**熟悉的 - все ще відносно знайомий.

В китайському реченні завжди є дієслово. Прислівники ступеню можуть виступати в якості дієслів, як у реченні 6 чи 52, якщо знаходяться в позиції між підметом і означенням чи обставиною. В такому випадку, основне значення такого прислівника опускається частково або повністю, в першу чергу відображаючи значення “бути”, а вже на другому місці - ступінь посилення.

Найпоширеніші застосування прислівника ступеню - це Adv + Adv, Adv + Adj, (M)V+Adv+Adv/Adj/V, Adv + V.

Модальні прислівники (або як їх ще називають - прислівники настрою) 语气副词 Yǔqì fùcí - це прислівники, які задають настрій усьому реченню. Вони, на

відміну від модальних дієслів, які демонструють можливість виконання дії чи вміння цю дію відтворити, більше зображують емоційне сприйняття і суб'єктивну оцінку мовця до події, згаданій в реченні. Модальні прислівники, через надання оцінки усьому реченню, часто використовуються на самому початку речення, логічно відділяючись комою і паузою від подальшого висловлення. Проте, зміна їх позиції в реченні теж можлива, від чого ми змінюємо інформацію, яку таким чином хочемо підкреслити. Переміщуючись з першої позиції в реченні ближче до центру, виділяти модальний прислівник більше не треба, оскільки це не є вставне слово чи сполучення. До найбільш поширених модальних прислівників належать 难道 Nándào - *невже, хіба*, 岂 qǐ - *хіба*, 究竟 jiùjìng - *в кінці кінців, все-таки*, 偏偏 piānpiān - *всупереч очікуванням*, однако, 索性 suǒxìng - *тоді вже, просто*, 简直 jiǎnzhí - *просто, попросту*, 大概 dàgài - *в цілому, загалом*, 莫非 mòfēi - *невже..., чи не...* і багато інших. З тексту можемо навести наступний приклад:

14. 朱简烜**确实**迷茫而又疑惑 - Чжу Цзяньсюань справді був розгублений і здивований..

106. 他们也**确实**是自己的亲生父母 - Вони - дійсно його біологічні батьки

Модальні прислівники в цих прикладах знаходяться всередині речення, вони не виділяються комами чи паузами, і своєю позицією підкреслює дієсловом, акцентуючи увагу саме на події. Проте, цей прислівник є перехідним, його легко перенести на початок речення, від чого сприйняття цілого речення і його переклад буде відмінним. Так, наприклад, в реченні 106 ми можемо перенести прислівник на початок речення - **确实**, 他们也是自己的亲生父母 - що змінить його переклад на *Дійсно, вони також є його біологічними батьками*, або можемо перенести його разом із сполучником 也 - **也确实**, 他们是自己的亲生父母 - що знову змінить інтенцію речення на *І справді, вони є його батьками*.

Кількісні прислівники вказують на приблизну кількість чогось, згаданого в реченні. Ці прислівники не варто плутати із числівниками, оскільки їх роль і вживання відрізняються. Проте, кількісні прислівники можуть бути доповнені числівниками для конкретизації кількості. Серед таких часто зустрічаються слова 多

duō - *багато*, 少 shǎo - *мало, небагато*, 多少 duō - *деяка кількість, більш менш*, 多多少少 duōduō shǎoshǎo - *скільки б не було*, 总数 zǒngshù - *загалом, загальна сума*, 全都 quándōu - *повністю*, 一起 yīqǐ - *разом*, 几 jǐ - *приблизно, майже* і багато інших. З тексту можемо навести наступні приклади їх застосування:

35. 在印度洋沿岸建立了多个官厂 - На узбережжі Індійського океану було відкрито кілька офіційних заводів

52. 开始探索大洋的时候比大明困难很多 - Це було набагато складніше, ніж за часів династії Мін, коли ми почали досліджувати океан. (досл. Багато складностей)

32. 绝大多数土著政权 - переважна більшість корінного населення

18. 意识大部分时间都在深度沉睡 - Свідомість проводить більшу частину часу в глибокому сні.

49. 自己周围的几万里之内，也都没有文明水平足够高 - У радіусі кількох десятків тисяч миль навколо мене немає нікого з достатньо високим рівнем культури.

101. 只是出现了一些流行的话本小说 - З'явилися лише деякі популярні сюжетні романи.

27. 在全世界的视角看 - дивлячись на це з глобальної точки зору (досл. З точки зору усього світу)

Усі наявні приклади чітко демонструють застосування кількісних прислівників для вказання приблизної кількості або загального уявлення про кількість, відокремлюючись від потреби називати точні цифри. Навіть наявність числівників після них не вказує на точну кількість предметів чи явищ, про які йде мова. Так, наприклад, в реченні 49 “几万” jǐ wàn налічує і прислівник, і числівник, проте значення “декілька десятків тисяч” тільки дає нам уявлення про те, що кількість є дійсно великою, а в реченні 101 комбінація із 只是 Zhǐshì - *тільки* і 一些 yīxiē - *декілька* навпаки говорить нам про обмежену невелику кількість, але, знову ж, не називає конкретне число.

Зазвичай, кількісні прислівники модифікують іменник, до надання кількісної якості якого вони прив'язані, і зазвичай встають в позицію перед ним чи перед

іменниковою фразою. Проте іноді, такі кількісні числівники як 都 будуть вставати в позицію одразу після іменника (напр. 他们都 Tāmen dōu - вони всі)

Категорія заперечних прислівників налічує в собі велику кількість слів, які одночасно із тим можуть відноситись і до інших, вже згаданих категорій. Це слова і конструкції, які містять в собі заперечні часточки 不 bù, 没 méi, 别 bié, 无 wú, або ж самі по собі несуть негативне значення. До подібних слів можемо віднести 几乎不 Jīhū bù - майже не; 很少 hěn shǎo - рідко; 没几个 méi jǐ gè - майже нічого; 极少 jí shǎo - незначний, мізерний; 从不 cóng bù - ніколи не, 也不 yě bù - теж не; 也不是 yě bùshì - також не; 既不...也不 jì bù...yě bù - ні те, ні інше та інші.

Прислівники повтору вказують на повторне здійснення дії. Такі прислівники модифікують дієслово і я повністю прив'язаним до нього, займаючи в реченні класичну позицію між іменником і дієсловом. До прислівників цієї категорії відносять 还 hái - ще, 再 zài - знову, 又 yòu - знову, 也 yě - також, застосування яких залежить від контексту і деінде від інтенції мовця і його емоційної складової мовлення. В тексті розглянемо наступні приклади:

60. 还一直绵延到了数千里之外 - Він також тягнеться на тисячі миль.

14. 好像还带着某些成年人才会有情绪 - Здається, у мене ще залишилися якісь емоції, які є тільки у дорослих.

90. 朱简烜再次醒来的时候已经是第二天了 - Коли Чжу Цзяньсюань знову прокинувся, був уже наступний день.

94. 同时朱简烜也想知道 - У той же час Чжу Цзяньсюань також хотів знати

Прислівники повтору 再 і 又 при цьому мають деякі схожості і відмінності в застосуванні. Прислівник 再 зазвичай використовується для прохань (напр. 再说一遍 Zàishuō yībiàn - повтори ще раз), чи для подій, які відбуваються зараз чи в майбутньому, можливо є заздалегідь запланованими (напр. 以后有时间我还要再读一遍 - Як тільки я матиму час, я хочу знову прочитати це). В цей же час, 又 застосовується із повторним досвідом, який ми отримали в минулому, зазвичай вказується конкретний період часу (напр. 昨天又摔了一跤 - Вчора я знову

впав). 又 також застосовується в конструкціях, які вказують на одночасність подій чи явищ. Ще однією особливістю застосування 又 є те, що воно демонструє емоцію мовця (зазвичай негативну, по типу роздратованості фактом, згаданим мовцем (напр. 你怎么又说这种话? - Чому ти знову це сказав?).

Висновки до Розділу 2

Прислівники - це слова, які використовуються для модифікації дієслів, прикметників, іменників або інших прислівників. Прислівники зазвичай відповідають на питання “як?”, “де?” і “коли?” і позначають слова, які виражають спосіб дії, ступінь дії, місце, час, модальність, можливість і інше.

Використання китайських прислівників схоже на англійські або українські прислівники, проте, якщо в цих мовах прислівники часто можна розпізнати через суфікси і закінчення, китайській прислівники виглядають більш каверзні. Проте, визначити прислівник можна за його положенням в реченні і членами речення, з якими пов'язане їх значення.

Найчастіше, китайські прислівники займають положення перед дієсловом, на значення якого вони впливають. Зазвичай, структура такого речення буде наступною: Підмет + Обставина + Присудок + (Означення). Проте, деякі види прислівників можуть займати положення перед іменником на початку речення, або після дієслова, до якого прив'язане. Це пов'язане не тільки із видом прислівника, а також із застосуванням дієслівних і прислівникових суфіксів 地 і 得.

ВИСНОВКИ

Категоризація прислівників в китайській мові є чіткою і одночасно з тим певні слова можуть в той самий час відноситись до різних категорій в залежності від того, яку функцію в реченні вони відіграють і яке положення в реченні вони займають. Найбільш поширенішими прислівниками в сучасних китайських текстах є прислівники часу, місця, способу дії і ступеню.

Прислівники, загалом, можуть бути опущені без втрати сенсу речення (такі як прислівники місця і часу, оскільки їх наявність не особливо впливає на саму подію, при цьому вони можуть утворювати окреме незалежне речення), а деякі впливають на емоційне забарвлення і інтенції, які передбачає мовець (наприклад, модальні прислівники). Прислівники можуть займати три основні положення в реченні: а) класичне, між іменником і дієсловом (або іменниковою фразою і дієслівною фразою); б) після дієслова (не всі прислівники можуть займати цю позицію); в) на початку речення.

Прислівники в китайській мові можуть бути перехідними і не перехідними, тобто в залежності від виконуваної функції і наявної інтенції на логічне і емоційне підкреслення, змінювати своє положення в реченні. До такої поведінки можуть відноситися прислівники більшої частини категорій, окрім прислівників ступеню і кількісних прислівників.

Зазвичай, прислівники модифікують або окреме слово, до якого вони прив'язані (дієслово, іменник або інший прислівник), або ціле речення (відноситься до модальних прислівників, які впливають на емоційне відношення мовця до озвучуваного). При цьому, модальні прислівники відрізняються від модальних дієслів саме тим, що і ті, і інші направлені на “дискусію” щодо подій, описаних в реченні, проте модальні прислівники впливають на зображення персонального відношення мовця до того, про що він говорить.

Прислівники, в основному, виконують функції обставини різних видів, але при цьому роль прислівника можуть виконувати інші частини мови (іменник, дієслово,

прикметник, сполучник), так само як і прислівник може виражати функції цих самих частин мови. Тому їх особливості є ширшими за основні функції прислівників.

АНОТАЦІЯ

本课程的正文探讨了汉语副词的概念、定义、一般特征和类别。

汉语副词是一个不变的词性，表示动作的标志、质量的标志或标志的程度。

它可以表示动作的地点、时间，也可以表示物体的相对符号。

根据副词的具体含义，它可以执行句子中不同成员的功能。

作者还考虑了结合名词和副词特征或对应代词的副词名词和代词副词。

汉语副词大致可分为三类：定性副词、情况副词和程度副词。

副词的语义类别包括时间副词、限制副词、程度副词、重复副词、肯定或否定副词、状态副词和连词副词。

作者还详细考察了汉语副词的作用和语法特征。

汉语副词充当动词或句子的修饰语，不影响句子的完整性。

根据其类型和功能，它可以在句子中占据不同的位置。

副词根据其在句子中的功能分为几类：程度、地点、动作形式、时间、情态、数量、评价等。它们也可以是及物或不及物，这会影响它们在句子中的位置。

课程文本还研究了副词在各种句法结构中的使用细节以及它们与其他词性的相互作用。特别是，考虑了程度、地点、时间、情态、评价等副词使用的特殊性。

课程第二部分对文学文本的分析有助于更好地理解汉语副词的结构和语法特征。

Список використаної літератури

1. Карпека Д.О. - Практичний курс китайської мови мови : підруч. для студ. вищ. навч. заклад. / Карпека Д. О. — Вінниця : Нова Книга, 2023. — 845 с
2. Карпека Д. О. - Порівняльна граматики класичної китайської мови ВЕНЬЯНЬ та сучасної літературної класичної мови ПУТУНХУА / Д. О. Карпека. – Вінниця : Нова Книга, 2022. – 504 с.
3. Chu-Ren Huang, Shu-Kai Hsieh and Keh-Jiann Chen. Mandarin Chinese Words and Parts of Speech. A Corpus-based Study. НК. 2017. - 201-215
4. Daniel P. Hsieh. Focus and Background Marking in Mandarin Chinese: System and Theory behind cái, jiù, dōu and yě. – London, New-York: RoutledgeCurzon, 2004. – XI, 311 p. – (RoutledgeCurzon Asian Linguistics Series)
5. Dmitri Karpeka. L'expression de la catégorie de processus et d'état en chinois moderne // Cahiers de linguistique de l'INALCO, N° 14/15, août 2019. – Paris: Cercle de linguistique de l'INALCO, 2019. – p. 70–92.
6. Li, Charles & Sandra Thompson. 1981. Mandarin Chinese: A functional reference grammar. Berkeley: University of California Press. 1989. - p. 720
7. Philippe Roche. Grammaire active du chinois / Préface de Joël Bel Lassen. – Paris: Éditions Larousse, 2007. – X, 309 p.
8. Richard K. Larson. AP-de (地) Adverbs in Mandarin. June 2018. Studies in Chinese Linguistics 39(1), 2018: 1-28
9. Sung Chang-Lien. Grammatik der chinesischen Umgangssprache / Mitarb. v. Monika Bessert; chinesischer Schriftsatz: Kathrin Reiser-von-Loh. – Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1984. – XXIV, 693 S.
10. Tobias Strache. Grammatik der chinesischen Dialekte. – Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag, 2014. – 557 S.
11. Yung-O Biq, Chu-Ren Huang. Adverbs (Chapter 12) // A Reference Grammar of Chinese / Edited by Chu-Ren Huang, Dingxu Shi. – Cambridge: Cambridge University Press, 2016. – p. 315–352.
12. 吕叔湘 - 中国语法要略。商务印书馆, 1982。 - 479 页。

- 13.周生亚. 汉语词类史稿. 北京. 中国人民大学出版社. 2018.3. 309-404
(<https://baike.baidu.com/wikiui/Main/referencepic?lemmaTitle=%E5%89%AF%E8%AF%8D&lemmaId=2365956&uuid=u1urxgOq970F&versionId=561644725>)

Интернет-ресурси

- 14.浅谈否定副词“不”和“没”的区别 - 汉语言毕业论文范文
<https://zhuanlan.zhihu.com/p/553545579#>

ДОДАТОК 1

第一章 我叫朱简烜

© 2024 年 03 月 11 日 02:03

3. 大明咸宁二十四年正月十七，欧洲格里历 1770 年 2 月 12 日。
4. 大明南京应天府，紫禁城坤宁宫的内院之中，响起了一声清澈嘹亮的婴儿啼哭声。
5. 大明皇帝朱仲林的第二任皇后，在这天上午顺利诞下了一个皇子。
6. 朱仲林已经年过五十，这是老来又得子，心情很不错，亲自给儿子取名为朱简烜。
7. “烜”字用“宣”音，取其盛大、显赫、光明、辉煌之意。
8. 短短几日之后，大明皇帝和皇后以及直接服侍朱简烜的仆人们，就陆续发现这个皇子的诸多特殊之处。
9. 只有刚出生的时候，为了适应呼吸本能的哭喊过一次，之后再也没有像普通婴儿那样哭闹过。
10. 等到出生七天后，终于睁开了眼睛，更是对周围的一切表现出了极高的好奇心。
11. 他会非常认真的观察周围的人，非常认真的倾听周围人说话的声音。
12. 他似乎能听得懂周围的人在说什么。
13. 同时在他的眼神之中，好像还带着某些成年人才会有情绪，是迷茫而又疑惑的感觉。
14. 朱简烜确实迷茫而又疑惑。
15. 因为朱简烜根本搞不清楚自己现在所在的时代。
16. 朱简烜不是一个普通的新生婴儿，而是带着前世的记忆重生来的。
17. 朱简烜在出生之前就已经有了自己的意识。
18. 只不过胎儿状态下的精力非常有限，意识大部分时间都在深度沉睡。
19. 就算是短暂的清醒期间，身体也没有办法大幅度活动，也完全看不到任何实际的画面。

20. 只能偶尔听到一些模糊的声音。
21. 朱简烜用了很长时间才弄明白，自己应该是转世重生了。
22. 同时也惊愕的发现，自己的母亲被人称“娘娘”，自己的父亲被人称为“陛下”。
23. 他们之间说话的时候，偶尔还会提到“我大明”这样的字眼。
24. “我重生成了某个明朝皇帝的孩子？”回
25. 朱简烜意识到这一点的时候，心情应该可以说是惊愕万分的。
26. 在所有古代王朝之中，朱简烜对明朝的好感度还是比较高的，也是有点怒其不争。
27. 在全世界的视角看，东方的大明皇朝与西方的西班牙王国，差不多同时完成了各自的“收复失地运动”。
28. 大明与西班牙和葡萄牙这两兄弟，还基本同时开始了对大洋的探索。
29. 大明对北方草原和西北边疆的控制能力有限，在历代的大一统王朝之中只能算是中等偏下的水平。
30. 不过明朝对中南半岛和南洋群岛的控制能力，却在永乐年间达到了历史巅峰。
31. 不但在历史上是前无古人的，甚至暂时还是后无来者的。
32. 大明永乐皇帝朱棣，甚至可以算是中国古代历史上唯一的海权皇帝。
33. 整个中南半岛，整个南洋群岛，绝大多数土著政权，都是明确公开效忠于大明皇帝的。
34. 整片海域也都被大明舰队直接影响和控制的。
35. 大明舰队往来南洋、印度、波斯、非洲东海岸等地区，在印度洋沿岸建立了多个官厂、官屿、抽分所。
36. 大明在这些地方有驻军，可以为舰队提供维护和补给，并对往来商船收税。
37. 大明海军的军官可以就地擒拿，甚至直接处决那些不配合大明朝廷命令的土著酋首们。
38. 锡兰，也就是后来的斯里兰卡，当时的国王对郑和船队不服气，甚至想劫持郑和，就被抓了送去京师。
39. 永乐皇帝直接废了这个国王换人来当。

40. 南洋的那些大小国王和酋长们，只要能够得大明朝廷的官方认可，只需要大明朝廷能给一个空头官职，周围其他国家就不敢对其稍有侵犯。
41. 大明下发的册封诏书和印信，能为为其统治合法性提供依据，甚至能够保他们一国安宁。
42. 若是某个国王悖逆了大明，大明朝廷官方就算是不直接出兵惩戒，只需要公开下旨申斥一下，对方就可能会被周围国家摧毁吞并。
43. 也就是说，大明朝廷官方表现出来的态度，能够决定这些小国的存亡。
44. 这种海上权威在整个东方古代历史上是绝无仅有的。
45. 但令人惋惜的是，大明这种掌控海洋的能力，在短暂的十几年间到达巅峰之后，就迅速开始消退了。
46. 可能是之后的皇帝和大臣们发现，无论自己是否主动出海，海外诸国都要求着自己交易。
47. 丝绸、瓷器、茶叶、铁器、书籍、铜钱，这世界上的硬通货都在自己手中。
48. 就像现代的高科技产品、尖端武器装备、文化和奢侈品、资源和国际货币都被自己单方面垄断了。
49. 自己周围的几万里之内，也都没有文明水平足够高，能够让平等相待的国家。
50. 那自己为什么还要花费成本，冒着风险主动出去探索呢？
51. 让这些外族主动上门朝贡交易就行了。
52. 同时代的西班牙和葡萄牙两兄弟，开始探索大洋的时候比大明困难很多。
53. 但是他们却坚持了下来，始终维持着远洋探索和殖民活动，并最终掌控了大半个美洲。
54. 大明在同期主动放弃了对海洋的探索和掌控。
55. 这间接导致的另外一个恶劣后果，让大明丧失了对交趾地区的控制能力。
56. 错过了将交趾重新纳入文明核心区的机会。
57. 因为从海洋上看，狭长的交趾地区是没有多少纵深的，海上舰队和补给可以直达交趾的绝大部分地方。

58. 永乐皇帝能够征服交趾，并且能够持续控制交趾，持续压制当地的叛乱，海上力量起到了关键作用。
59. 战争中后期的几次关键的大胜仗，都是在舰队支援下完成的。
60. 但是在陆地上看，交趾之地不但在十万大山对面，还一直绵延到了数千里之外。
61. 这段潮湿的瘴疠之途，能让所有地面后勤人员望而却步。
62. 没有了海上的支援之后，不只是前方的补给难以维持，对交趾当地势力的威慑力也大幅度降低。
63. 所以当时放弃海洋就等于放弃交趾。
64. 随着朱简烜的思考逐渐深入，穿越重生导致的惊愕心情逐渐平复下来。
65. 对于自己的身份和未来的期待也迅速的滋长起来。
66. 朱简烜最想重生成的两个明朝皇室成员，首先是朱元璋那个夭折的嫡长孙朱雄英。
67. 然后就是朱棣的嫡长孙朱瞻基，也就是后来的明宣宗，宣德帝。
68. 最想做的事情就是带领大明进入大航海时代。
69. 截了西班牙和葡萄牙的胡。
70. 但是朱雄英和朱瞻基出生的时候都是皇孙，自己这一世的父亲似乎现在就已经是皇帝了。
71. 所以自己不可能穿越成他们两个。
72. 朱简烜不得不寻找更多的其他信息，揣测自己这一世的父亲的真正身份。
73. 再依靠父亲的身份来分析自己的身份。
74. 朱简烜自认为对明朝皇帝还是比较熟悉的，本来觉得这件事情应该不算太过困难。
75. 结果直到自己正式出生，朱简烜都没有分析出一个所以然来。
76. 在得知了自己的名字后更是直接懵了。
77. “我叫朱简烜？”
78. 自己属于简字辈？

79. 明朝皇帝的字辈是这样的：
80. 高瞻祁见祐，厚载翊常由，慈和怡伯仲，简靖迪先猷。
81. 崇祯皇帝的名字是朱由检，也就是由字辈，跟自己之间已经隔了六代。
82. 所以自己是崇祯的六世孙？
83. 但是在自己记忆中的原有的历史上，大明朝的皇位传到由字辈就结束了。
84. 这是时空错乱了吗？
85. 自己穿越到了一个面目全非的古代世界？
86. 从崇祯的由字辈到自己的简字辈，这个大明至少继续传承了一百年以上吧？
87. 在自己记忆中的原有的历史上，这时候应该已经是乾隆后期，美利坚可能都快要独立建国了。
88. 这个世界的大明是怎么续命到这个时代的？
89. 朱简烜刚刚出生，精神力严重不足，很难进行深入的思考，想着想着就睡着了。
90. 朱简烜再次醒来的时候已经是第二天了。
91. 朱简烜慢慢接受了自己没有穿越到原有历史上的明朝的事实。
92. 然后对大明朝续命成功的原因更加好奇了。
93. 同时朱简烜也想知道，这个世界的其他地区的局势如何，是否也和大明这样面目全非了。
94. 朱简烜想要找人询问具体情况，想要索要历史书籍来直接查阅。
95. 但是朱简烜现在毕竟只是一个婴儿。
96. 即便想要表现的异于常人一些，婴儿的身体也让自己根本做不出来。
97. 婴儿根本无法自如的控制手脚，发不出清晰可辨的声音，只能被动的听人说话。
98. 出生七天之后才能够睁开眼睛，观察周围的环境。
99. 寻找能够带有相关信息的物品，比如展开的世界地图和历史书籍。
100. 但是照顾自己的母亲和仆人们，根本不会主动跟自己一个婴儿讲历史和世界格局。

101. 在皇宫的内院里面，应该本来就没有最新的世界地图这种东西，只是出现了一些流行的话本小说。
102. 朱简烜非常的无奈，只能保持着吃了睡睡了吃的简单生活。
103. 每天都在心中期盼，期盼的自己的身体快点发育，早点获得基本的行动能力。
104. 然后每天尝试主动控制手脚，每天尝试主动控制喉咙发出声音。
105. 同时也在慢慢的调整心态，让自己适应转世投胎的巨变，接受自己已经变成了婴儿的现实。
106. 也慢慢接受自己这一世的父母，他们也确实是自己的亲生父母。
107. 自己此生都要以对父母的心态面对他们。
108. 同时无论现在的大明局势如何，自己最起码已经有了皇子的身份，基本的社会地位有了很好的保障。
109. 这也是他们的身份带给自己的，他们也会把自己当成亲生孩子。
110. 朱简烜就这样度过了人生中前八个月。
111. 在普通婴儿勉强能够发出咿呀、咿呀的简单声音的时候，朱简烜终于能说出最简单的词汇了。
112. 朱简烜稍微选择了一下时机。
113. 然后开始在父母面前扮演一个天才儿童。